

תפח (חיפה) 55297-01-21 - מדינת ישראל נ' רביע כנעאנה (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה
תפ"ח 55297-01-21 מדינת ישראל נ'
כנעאנה(עציר)
לפני הרכב השופטים:
כב' הנשיא, השופט אבי לוי [אב"ד] כב' השופט ערן קוטון כב' השופט איל
באומגרט
המאשימה מדינת ישראל

נגד
הנאשם
גזר דין
רביע כנעאנה (עציר)

פתח דבר

ביום 17.3.25 הורשע הנאשם בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

נקבע כי הוכח לפנינו מעל ומעבר לספק סביר, כי הנאשם רצח את המנוחה, הגב' ופאא עבאהרי ז"ל, בכוונת מכוון, לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית, ולאחר שתכנן היטב את מעשיו בטרם הוציאם מן הכוח אל הפועל.

אלו העבירות שבהן הורשע הנאשם:

במסגרת האישום הראשון - עבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(א) ועבירה של תקיפת קטין על ידי אחראי וגרימת חבלה של ממש, לפי סעיף 368ב(א) סיפא, שתיהן לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין" או "החוק").

במסגרת האישום השני - עבירת רצח בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 301א(א)(1); עבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(ב); עבירה של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244; ריבוי מעשי איומים, עבירה לפי סעיף 192, הכול לחוק העונשין.

במסגרת האישום השלישי - עבירה של שימוש ברכב ללא רשות, לפי סעיף 413ג' סיפא, לחוק העונשין.

נסיבות ביצוע העבירות פורטו בהרחבה בהכרעת הדין ואין לנו אלא להפנות לכל האמור בה.

עובדות הכרעת הדין הנדרשות לעניין, בתמצית

ביום 16.11.20, סמוך לשעה 11:04, דקר הנאשם למוות את המנוחה, שהייתה גרושתו, בכיכר דהב שבעראבה. הנאשם נמלט מהמקום, ובמשך כשלושה שבועות לא היה ניתן לאתרו.

ביום 7.12.20, בשעות הערב, נעצר הנאשם על ידי כוחות משטרה. לאחר כחודש וחצי הוגש נגדו כתב האישום האוחז שלושה אישומים, שבו יוחסו לנאשם עבירות שונות, העיקרית שבהן היא **רצח בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 301א(א)(1).

במהלך שמיעת הראיות הודה הנאשם במעשים שיוחסו ובמרבית העבירות שבהן הואשם, וחלק בלתי מבוטל מן הראיות הוגש בהסכמה. בסופו של הליך, המחלוקת העיקרית שבין הצדדים נסבה סביב עבירת הרצח; הנאשם טען, כי לא גיבש מעולם כוונה להמית את המנוחה, ולפיכך, כי לכל היותר ניתן להרשיעו בעבירת רצח שבוצע שלא בנסיבות מחמירות (עבירת הרצח ה"בסיסית"). במסגרת הכרעת הדין דחינו טענתו זו של הנאשם והרשענו אותו, כאמור, בעבירה של **רצח בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 301א(א)(1), ובעבירות נוספות כאמור לעיל.

תסקירי נפגעי העבירה

המנוחה והנאשם היו נשואים זה לזו כ- 18 שנים, ולהם חמישה ילדים, שלוש בנות - ג' ילידת 2006, ד' ילידת 2010 ו-ה' ילידת 2015 ושני בנים - א' יליד 2003 ו-ב' יליד 2004.

בטרם נשמעו טיעוני הצדדים הוכנו שני תסקירים, האחד, על אודות הבת הבגירה ובני משפחתה המורחבת של המנוחה; התסקיר השני, בעניין בנותיה הקטנות של המנוחה (ד' ו-ה'), שהוכן בהתאם להחלטת בית המשפט מאחר והאפוטרופסים הטבעיים לא יכלו למסור עמדתם בעניין.

הבנים, שלהבנתנו מאז שנת 2019 חיים בבית המגורים של הנאשם, לא אבו ליטול חלק בהליך.

להלן נסקור, בתמצית, את האמור בתסקירים.

באופן כללי, משני התסקירים עלתה תמונה שלפיה אירוע הרצח היה אירוע טראומטי עבור כל בני המשפחה, איש איש מזווית הראייה שלו. אם המנוחה שמעה את בתה המנוחה זועקת את מילותיה האחרונות, הבת ד' שהתה אותה העת בקרבה לאמה של המנוחה, אחותה של המנוחה הגיעה לבית החולים לאחר שעובר אורח שהיה במקום הודיע לה טלפונית שהמנוחה חוותה תאונה, ואילו אחיה של המנוחה התבשרו על מות אחותם האהובה מאמצעי התקשורת בדרכם לבית החולים. את בני המשפחה מלוות תחושות צער עמוק, כעס ואשמה על כך שלא הצליחו להגן על המנוחה, על אף שלטענתם "הכתובת הייתה על הקיר". תחושות אלו אינן מאפשרות להם לעבד את האבל ולהמשיך בחייהם.

עורכת התסקיר התרשמה שתחום נזק שעמו מתמודדים בני המשפחה קשור באכזריות שבה נדקרה

המנוחה למוות, בצהרי היום, במקום מרכזי הקרוב לבית מגוריהם. הידיעה כי רגעיה האחרונים של המנוחה היו מלאי סבל וחוסר אונים, עת הותיר אותה הנאשם מתבוססת בדמה ונמלט, אינה נותנת לבני המשפחה מנוח. מיקומו המרכזי של אירוע הרצח, בסביבת מקום מגוריהם, מהווה עבורם תזכורת תמידית למותה האכזרי.

אשר להליך המשפטי, זה מהווה מקור מתח וחוסר שקט אצל בני המשפחה. ההמתנה הארוכה לגזר הדין מקשה עליהם, ולתחושתם, רק עם קבלתו, יוכלו לסיים פרק זה בחייהם ולהתפנות לתהליך האבל. בני המשפחה סבורים כי ענישה, מחמירה ככל שתהא, איננה יכולה להקל ולו במעט על תחושת החסר, שהיא הפועל היוצא של מותה של המנוחה או לטשטש במידה כלשהי את אכזריות מעשיו של הנאשם. עם זאת, יהא בה כדי לסייע, ולו במעט, להשיב להם תחושת ביטחון וצדק, ולהעביר מסר חברתי.

אשר לבנותיה הקטינות של המנוחה, מאז הרצח הן עברו להתגורר אצל דודן (אחד מאחיה של המנוחה) והוא משמש להן כמשפחת אומנה. נמסר, כי מגיל צעיר, ילדי המנוחה והנאשם היו חשופים לאלמוות מצד הנאשם והם גדלו בבית שבו שררה אווירה מאיימת ועוינת. הבנות עברו לא מעט טלטלות, הן נאלצו לעבור מביתן לבית הורי המנוחה, ושהו לסירוגין במקלט חירום. אחת הבנות סיפרה על התקופה שבה שהתה יחד עם אמה ואחיותיה במקלט חירום, תקופה שנחווה בנפשה כטראומטית.

מותה של המנוחה, מעבר להיותו אירוע מצמית וקשה בפני עצמו, הותיר את הבנות ללא הוריהן, ופירק את המשפחה הגרעינית. הבת אמרה שאינה מעוניינת בכל קשר עם הנאשם ומשפחתו המורחבת, ואף ביקשה להמיר את שם משפחתה לשם משפחת המוצא של אמה המנוחה. הקשר בין הבנות לאחיהן, הבנים, נותק, הבנות חשו כעס רב כלפי אחיהן, שכן אלו בחרו להישאר במחיצת בני משפחתו של הנאשם. הבת מסרה כי ביוזמת דודה, החלה לפני מספר חודשים להיפגש עם אחד מאחיה, אך המפגשים הללו טעונים, וככלל, שוררת בהם השתיקה. משיחה שערכה עורכת התסקיר עם רכזת הטיפול בעמותת "אלה" (שמלווה משפחות שכולות), עלה כי הבנות הקטינות שולבו בטיפול משפחתי לצד האחים במשך כשנה, וכן סיימו טיפול רגשי שעסק בעיבוד האובדן. כיום הקטינות צפויות להשתלב בטיפול רגשי על ידי ארגון האומנה.

נוסף על דברים אלו, הקטינות דיווחו על קשיים בשינה ועל סיוטים המכילים תכנים אלימים מאירועי העבר, מחשבות טורדניות, ותחושות פחד. הדוד סיפר כי מאז הרצח חלה נסיגה התפתחותית אצל שתי הקטינות, ולהתרשמות אחת מהן מגלה סימני מצוקה רגשית שמספיעים על תפקודה במישורים שונים (חברתית, לימודית ועוד).

אשר להליך המשפטי, הקטינות מעודכנות בו באורח חלקי בלבד. אחת הבנות אמרה לעורכת התסקיר שהיא מחכה בקוצר רוח לעונש, בתקווה שהנאשם יבלה את שארית חייו מאחורי סורג ובריח.

להתרשמות עורכת התסקיר השלכות הרצח ניכרות בכל תחומי חייהן של הקטינות ומשפיעות באופן ישיר על התפתחותן ועל תפקודן.

טיעוני הצדדים

המאשימה הגישה כראיות לעונש את גיליון ההרשעות הקודמות של הנאשם (טעת/1), ממנו עלה כי לחובת הנאשם 8 הרשעות קודמות, בגין עבירות רבות לרבות עבירות אלימות ונשק, בגין אף ריצה עונשי מאסר בפועל; חלק מעבירות האלימות הן עבירות שהופנו כלפי המנוחה. שתי ההרשעות האחרונות הן בגין עבירות שבוצעו בהיות הנאשם עצור במסגרת התיק הנוכחי.

הנאשם כאמור נשא בעונשי מאסר בפועל, בין היתר, למשך 54 חודשים בגין עבירות נשק וסחיטה; הנאשם נשא בעונשי מאסר בפועל בשל עבירות איומים ואלימות שביצע כלפי המנוחה, ואת העבירות מושא ההליך דן ביצע בעוד מאסר על תנאי תלוי ועומד כנגדו. בעניין זה הפנתה המאשימה לגזר דין שניתן ביום 17.7.19 במסגרת ת"פ (שלום עכו) 2271-08-19, שבין היתר, הטיל על הנאשם 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירות איומים, ו-3 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירה של הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם, הפרת הוראה חוקית, או הטרדה.

כיום הנאשם מרצה עונש של 7 שנות מאסר בפועל, לאחר שהורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק, שבוצעה ביום 9.8.23 בבית סוהר "רימונים", וביום 8.7.25 נגזר דינו בת"פ (מחוזי מרכז-לוד) 38779-08-23. נוסף על כך, ביום 14.7.25 הוטל על הנאשם עונש שכלל חודש מאסר בפועל בת"פ (שלום טבריה) 34669-02-25, בגין עבירה של החזקת סכין שבוצעה ביום 13.10.23 בכלא "גלבוע".

המאשימה התייחסה לשלושת האישומים בנפרד, וביקשה לקבוע מתחם עונש הולם נפרד לכל אחד מהם.

תחילה התייחסה לאישום השני, שבמסגרתו הורשע הנאשם בעבירת רצח בנסיבות מחמירות, שנעשה לאחר תכנון ושקילה, ובריבוי עבירות איומים, ושיבוש מהלכי משפט. לעמדתה יש להטיל על הנאשם עונש של מאסר עולם בגין כל העבירות שבהן הורשע במסגרת אישום זה, ובהקשר זה ביקשה שלא לקבוע מתחם עונש נפרד. לשיטתה, על אף שמדובר באירועים שונים, לצורך קביעת מתחם העונש, יש לראותם כקשורים לאירוע הרצח. אף לו הייתה מבקשת לקבוע מתחם נפרד, היה נכון לקבוע כי העונש בגין עבירות אלו ירוצה בחופף למאסר עולם.

נוסף על מאסר עולם, ביקשה לחייב את הנאשם בתשלום סכום הפיצוי המרבי, לפי חוק העונשין, שישולם כולו לילדיהם המשותפים של המנוחה והנאשם. המאשימה ציינה כי פנתה לבניה של המנוחה, והבהירה להם את זכויותיהם. בין היתר, הוסברה להם האפשרות שיערך לגביהם תסקיר קורבן שישקף את נזקיהם, אך הם לא היו מעוניינים לקחת חלק בהליך. המאשימה השאירה לבית המשפט את שיקול הדעת בדבר אופן חלוקת כספי הפיצויים, אך הדגישה כי הבנים בגירים ומתגוררים מזה שנים רבות בבית הנאשם, בעוד שהבנות נאלצו לעזוב את ביתן. הבנות, ששתיים מהן קטינות, היו סמוכות על שולחנה של המנוחה, ולאחר מותה נותרו ללא מקור הכנסה וללא בית. משפחת המנוחה היא שדואגת לצרכיהן.

בכל הנוגע לאישום הראשון, שבמסגרתו הורשע הנאשם בעבירה של הפרת הוראה חוקית ותקיפת קטין על ידי אחראי וגרימת חבלה של ממש, ביקשה המאשימה לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין 9 ל-15 חודשי מאסר בפועל, ולצבור את העונש למאסר העולם שיוטל בגין האישום השני.

בתוך המתחם, ביקשה למקם את עונשו של הנאשם ברף הגבוה, זאת נוכח עברו הפלילי המכביד, שכאמור כולל עבירות אלימות במשפחה, ובשל המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו. אמנם הנאשם הודה במיוחס לו (באישום הראשון), ובסופו של יום עדות בתו הקטינה נחסכה, אך בשים לב למועד שבו הודה, עוגמת הנפש לא נחסכה מהקטינה. היא זומנה לעדות והגיעה לבית המשפט בעודה חוששת ומלאת אימה. שיקול זה, כמו גם שיקולי הרתעה, מחייבים ענישה מחמירה. עוד התבקשנו להטיל מאסר מותנה לתקופה ממושכת וקנס.

בהתייחס לאישום השלישי, שבמסגרתו הורשע הנאשם בעבירה של שימוש ברכב ללא רשות, ציינה המאשימה כי לצד העבירה שבה הורשע נקבע עונש מרבי של 5 שנות מאסר. לטענתה, הנסיבות שאפפו את האירוע מעידות על חומרת המעשים. הנאשם, לאחר שרצח את המנוחה, נעלם למשך כשלושה שבועות שבמהלכם נמלט מרשויות החוק. הנאשם נטל רכבו של שליח בעת שהאחרון ביצע את עבודתו, נסע לעראבה ונטש את הרכב באזור מיוער. כל זאת עשה, על מנת שלא ייתפס וייעצר.

בשל הפגיעה בערכים המוגנים ונסיבות האירוע, ביקשה המאשימה לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין 6 חודשי מאסר (שניתן יהא לבצע על דרך עבודת שירות) לבין 12 חודשי מאסר בפועל.

לאור הודאת הנאשם, ולאחר ששמעה את הערות בית המשפט בעניין זה, ביקשה למקם את עונשו של הנאשם במרכז המתחם ולקבוע כי עונש זה ירוצה במצטבר ליתר העונשים. כן ביקשה להטיל מאסר מותנה וקנס.

לסיכום עניין זה, נטען כי על בית המשפט להתחשב בכך שהנאשם הוא אדם מסוכן מאד, חסר מורא מהחוק, ולפיכך, כי יש להרחיקו מהחברה למשך שנים רבות. שיקולי הרתעה מחייבים בנסיבות אלה ענישה מחמירה וצבירת עונשי המאסר בפועל.

נוסף על כך, ביקשה המאשימה להפעיל את המאסר המותנה שהוטל על הנאשם ולקבוע כי זה ירוצה במצטבר לכל עונש. בעניין זה הדגישה המאשימה כי העבירות שבהן הורשע הנאשם במסגרת ת"פ (שלום-עכו) 2271-08-19 היו עבירות אלימות נגד המנוחה, וברי כי המאסר המותנה לא הרתיע אותו מלבצע את העבירות שבהן הורשע בהליך זה. שיקולי ענישה, הרתעת הרבים והיחיד, כמו גם נסיבות ההליך דנן, מחייבים כי תקופת מאסר זו תרוצה אף היא במצטבר ליתר העונשים שייקבעו.

בכל הקשור לעונשי המאסר בפועל שאותם נושא הנאשם כעת, ביקשה המאשימה כי אלו יינשאו במצטבר לעונש שיוטל.

מנגד, ההגנה מיקדה טיעוניה בכך שיש להטיל על הנאשם עונש אחד, הוא עונש מאסר עולם.

ביום הדין שבו נשמעו הטיעונים לעונש התייצב רק אחד מעורכי הדין המייצגים את הנאשם, וביקש שלא לטעון. משכך הוגשו טיעוני ההגנה בהמשך בכתב.

נטען, כי את נוסחו של סעיף 301א(א), שקובע כי העונש בצד עבירת הרצח בנסיבות מחמירות הוא מאסר עולם "ועונש זה בלבד", יש לפרש באופן דווקני, לטובת הנאשם, בהתאם לכלל הקבוע בסעיף 34כח לחוק. היינו, על אדם המורשע במספר עבירות שאחת מהן היא עבירת הרצח בנסיבות מחמירות, יוטל רק עונש אחד, מאסר עולם. נטען, כי מנוסח הסעיף עולה שבית המשפט נעדר סמכות לקבוע עונש מאסר נוסף על מאסר העולם, ואין לקבוע כי עונש מאסר העולם ירוצה במצטבר לכל עונש קודם ואחר שהוטל בהליך נפרד. פועל יוצא מכך הוא, שבית המשפט אף נעדר סמכות לקבוע שעונש מאסר העולם שיוטל ירוצה במצטבר לעונש המאסר (בן שבע השנים) שהוטל על הנאשם בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד.

עוד נטען, כי חומרת מעשיו של הנאשם, שלטענת המאשימה מחייבת הטלת עונשי מאסר במצטבר, כבר נשקלה במסגרת הרשעתו בעבירת רצח בנסיבות מחמירות ו- "אין להתיר שימוש כפול ב'נסיבות מחמירות', פעם לשם הרשעה ברצח בנסיבות מחמירות ופעם שנייה להחמרה נוספת בדרך של הטלת מאסר עולם מצטבר", כך על פי הטענה.

לעניין הפיצוי הכספי, בשים לב לעונש המאסר שצפוי לנאשם, נטען שיכולתו הכלכלית היא אפסית. כל עונש כספי שיוטל עליו, בין אם חיוב בפיצויים או תשלום קנס, הוא ממילא לא יוכל לשלמו. אשר לתשלום פיצויים לילדיו, נטען כי יש להתחשב בכך שבניו של הנאשם מתגוררים בנכס הרשום על שמו.

נעיר שלאחר הגשת טיעוני ההגנה השיבה המאשימה בכתב, כי טענות ההגנה בנוגע לסמכותו של בית המשפט אינן מעוגנות בהוראות החוק, ואינן מתיישבות עם פסיקת בתי המשפט.

הנאשם בדברו האחרון אמר: "כאב לי מה שהיה, לא ציפיתי שיקרה לי דבר כזה בחיים אפילו, כאב לי על המנוחה, כאב לי, עד עכשיו זה כואב לי".

במענה לשאלת בית המשפט, השיב שלבניו העביר פיצוי כספי וממוני (בתים, רכבים אדמה וסכומי כסף), ועם בנותיו, שאיתן אינו בקשר, הוא מבקש לעשות סולחה. בשלב זה, לדבריו "עובדים על זה הולכים לכיוון חיובי וסולחה [...]...", וללא קשר לגזר הדין, במסגרת הסולחה בכוונתו לשלם פיצוי כספי לבנות.

דין והכרעה

ראוי לפתוח פרק זה בהכרעת הדין באמירה חדה ברורה וחד משמעית - שום עונש שיוטל על הנאשם

שלפנינו לא יהא בו כדי לשקף את מידת שאט הנפש, הסלידה והרתיעה אותו חייב לחוש כל בן תרבות למקרא דרך התנהלותו של הנאשם שלפנינו ובפרט את מעשה הרצח בדם קר, האכזרי, הנורא, המתוכנן והמחושב שביצע. שום עונש מעשה ידי אדם לא יחזיר את המנוחה ליקיריה ולא יוכל לגשר על החלל הנורא שפער אותו נאשם כשגדע בכמה אבחות סכין את פתיל חייה של המנוחה, אישה אהובה, אם, אחות, חברה ורעה לכל מוקירי זכרה. עם זאת, ובהתאם לשיטתנו המשפטית, תפקידנו שלנו הוא לגזור לו עונש בהתאם למקובלות בדין הפלילי ועל פי הראוי והנכון במקומותינו.

נפנה, אפוא, למלאכת גזירת הדין.

בפתח הדברים, נתייחס לטענתה יוצאת הדופן של ההגנה, שלפיה עלינו להטיל על הנאשם **עונש של מאסר עולם ועונש זה בלבד בגין כל העבירות שבעשייתן הורשע.**

על אף שהדבר לא נאמר במפורש, מטיעוני ההגנה ניתן להבין, כי לעמדתה, אין מקום לקבוע מתחמי ענישה כלל, אלא שיש להטיל על הנאשם שלפנינו **עונש אחד בלבד**, הוא עונש מאסר עולם.

אין בידינו לקבל עמדה זו.

סעיף 40ג לחוק העונשין מתווה את הכללים (הטכניים) בעת גזירת העונש. כלשונו:

(א) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור

בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע.

(ב) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם.

(ג) בגזירת העונש לפי סעיף זה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר - לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת.

כעולה בבירור מסעיף החוק הנ"ל, על בית משפט לקבוע מתחם עונש הולם לכל "אירוע" עברייני שבעובדותיו הורשע הנאשם;

עוד לומדים מהסעיף הנ"ל, שאירוע יכול שיכלול מספר עבירות ולא רק עבירה אחת;

הסעיף מתיר לבית המשפט לגזור עונש אחד בגין כל אירוע, אך רשאי הוא גם להטיל על נאשם עונש אחד כולל בגין מספר אירועים;

במקרה שבו הוטלו מספר עונשים בגין כמה אירועים, על בית המשפט לקבוע את מידת החפיפה בין העונשים או את הצטברות העונשים הללו זה לזה;

החוק מחייב שימור הלימה בין חומרת המעשים ומידת האשם שדבק בהם לבין סוג העונש המוטל בגינם.

הסעיף הנ"ל אינו מגדיר מהו "אירוע", וכך גם לא סימן א'1 שעוסק בהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. בפסיקה שעסקה בנושא, צוין, בין היתר, כי ההיגיון העיקרי המסתתר מאחורי הסעיף המדובר הוא למנוע הפרדה מלאכותית בין מספר עבירות, במקרים שבהם עבירה אחת בהכרח גררה אחריה עבירה נוספת, למשל, אדם שביצע שוד בבית מגורים, ומטבעם של דברים, מיניה וביה, ביצע גם עבירה של הסגת גבול (ראו: ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14)). רוצה לומר, עונש אחד בגין אירוע אחד מבטא כלל יסוד בחוק העונשין - אין להטיל על אדם עונשים שונים בגין אותו מעשה (סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982). זאת גם אם הורשע במספר עבירות. זו נקודת המוצא של הדין.

לאורך השנים נקבעו בפסיקה מספר מבחני עזר לצורך הקביעה אם מסכת עובדתית אחת מקימה אירוע אחד, דהיינו האם קיים "קשר ענייני הדוק" בין העבירות שבוצעו (ראו ע"פ 4910/13 לעיל וההפניות שם). הפסיקה התייחסה לבחינה של תכנון העבירות, של שיטתיות ביצוען, של סמיכות הזמנים או המקום, של השאלה אם מדובר בעבירה שבוצעה על מנת לאפשר ביצוע של עבירה נוספת או הימלטות לאחריה. עוד התייחסה הפסיקה למספר הקורבנות שנפגעו פועל יוצא של המעשים. כן פותחו מבחני עזר, האחד "צורני - עובדתי", האחר "מהותי - מוסרי" (ראו: ע"פ 4039/19 נחמני נ' מדינת ישראל (17.3.21) (להלן: "עניין נחמני")). בהתאם למבחן הצורני - עובדתי, יש לבחון האם ניתן לומר שהעבירות שביצע הנאשם משקפות פעולות שניתן להפריד ביניהן. אשר למבחן המהותי - מוסרי, יש לבחון את האינטרס של קורבן העבירה והערכים החברתיים שנפגעו.

יישום מבחנים אלו בענייננו, מצדיק את המסקנה, שלפיה, כל אישום שבכתב האישום הוא אירוע, ומחייב קביעת מתחם עונש הולם נפרד. לא מצאנו קשר ענייני הדוק בין העבירות שנכללו באישום הראשון, לאלה שבאישום השני, ולאלה שבאישום השלישי. אמנם העבירות שבכתב האישום כולן בוצעו במשך תקופה קצרה יחסית, שתחילתה ביום 1.10.20, היום שבו הנאשם הפר את צו המשמורת הזמני ותקף את בתו, וסיומה ביום 7.12.20, היום שבו נעצר הנאשם; עם זאת, ברי שהפרת צו המשמורת כמו גם תקיפת הבת, אינם בגדר חלק מאותה תכנית עבריינית לרצוח את המנוחה. יש להפריד בין העובדה שנושא המשמורת השליך מיניה וביה על החלטתו של הנאשם להמית את המנוחה, לבין החלטת הנאשם להפר את צו המשמורת ולפגוע פיזית בבתו הקטינה. כך יש לומר גם ביחס לעבירה שנכללה באישום השלישי; גם זו אינה בשום אופן חלק משרשרת פעולות המהוות אירוע אחד. נזכיר, העבירה בוצעה כשלושה שבועות לאחר ביצוע מעשה הרצח, שלושה שבועות לאחר שנעלמו עקבותיו של הנאשם; על אף שהיא נעברה במטרה לאפשר לנאשם להמשיך במנוסתו מאימת הדין, חלוף הזמן מיום הרצח מנתק אותה מאירוע הרצח. ראוי לציין, שעניין לנו בעבירות שדרגת חומרתן שונה, ואשר תכליתן להגן על אינטרסים חברתיים שונים זה מזה: מבצע רצח פוגע בראש ובראשונה בערך המוגן של

קדושת חיי אדם; יתר העבירות שבהן הורשע הנאשם, נועדו להגן על הביטחון האישי, על שלטון החוק, על הסדר הציבורי, על הקניין האישי ועוד. על יתר הערכים המוגנים נפרט בהמשך.

אם כן, **הן בהתאם למבחן הצורני - עובדתי, הן בהתאם למבחן המהותי - מוסרי, קשה יהיה לחלוק על כך שמדובר בשלושה אירועים נפרדים, לכל הפחות.** כך הוא אף מבחינת זהות קורבנות העבירות בשלושת אירועים. אף יש ממש בטענת המאשימה שלמרות שניתן היה להפריד בין עבירות האיומים לעבירת הרצח, הרי בנסיבות העניין יש לראות את המסכת העובדתית שפורטה באישום השני כאירוע אחד.

משאמרנו דברים אלו נפנה כעת לבחון ולשקול את העונש הראוי להיות מוטל על הנאשם.

נדון תחילה באישום השני - הנאשם הורשע במסגרתו במספר עבירות (איומים, שיבוש מהלכי משפט, הפרת הוראה חוקית); עם זאת מרכז אישום זה הוא העבירה החמורה הכלולה בו - **רצח בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 301א(א)(1) לחוק העונשין. בהתאם למבחנים שצוטטו לעיל, יש לראות בכלל העבירות שפורטו במסגרת אישום זה, **כאירוע אחד**, לצורך קביעת העונש. משכך, ובהתאם להוראת הסעיף שלפיה העונש הקבוע לצד עבירת הרצח בנסיבות מחמירות הוא "מאסר עולם ועונש זה בלבד", הרי שאין לקבוע מתחם עונש הולם לאישום השני, כי אם להטיל על הנאשם בגינו מאסר עולם כמתחייב בדין.

הנאשם נטל את חייה של המנוחה, בתום דיון בבית הדין השרעי, דיון בו נדונה, בין היתר, שאלת המשמורת על חמשת ילדיהם. המנוחה ידעה ימים רבים של קושי וסבל, אולם לא ניתן היה לשער שכך ייגדע פתיל חייה. בשעת יום מוקדמת, בעיבורה של עיר, בעת נסיעתה לבית אמה, פגע הנאשם באמצעות רכבו ברכבה של המנוחה, הוא זינק מעל מכסה המנוע של רכבה, פתח את דלת רכבה, ודקר אותה פעמים רבות ללא רחם עד שנפחה נשמתה. בהמשך נמלט הנאשם מן המקום לאחר שאיים על חלק מהנוכחים. הנאשם דקר למוות, באופן פומבי ובדרך קשה ואכזרית, את מי שהייתה רעייתו, אם חמשת ילדיו.

נזכיר את שנאמר בע"פ 1569/13 כריים נ' מדינת ישראל (13.1.15):

"עבירותיו של המערער הן מהחמורות שבספר החוקים. הוא קטל חיי אדם אחד, חבל במתכוון באחר, וירה באמצע איזור מגורים. על הערך החברתי הנפגע כתוצאה מעבירות ההמתה נאמר בבית משפט זה מפי השופט א' רובינשטיין:
"קדושת חיי אדם היא ערך עליון. היא נובעת מערכי יסוד אנושיים, היא נובעת מן הערכים שבבסיסה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית; היא עוגנה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, הקובע (סעיף 1) כי 'זכויות היסוד של האדם בישראל מושגות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו...' והאוסר (סעיף 2) על פגיעה

בחיוו, בגופו או בכבודו של אדם באשר הוא אדם... לדידנו, יש ליתן משקל לקדושת חיי אדם במובנם בערכי מדינת ישראל ובעולם ערכים אוניברסלי - 'שופך דם האדם דמו יישפך, כי בצלם אלהים ברא את האדם' (בראשית, ט', ו') ראו גם לקשר בין המוסר לצלם דברי ר' עקיבא במשנה אבות ג' א' 'חיבה יתרה נודעת לו (לאדם - א"ר) שנברא בצלם" (ע"פ 9369/07 מיקל נ' מדינת ישראל(4.6.2009)). נסיבות המקרה מוסיפות למעשיו יתר חומרה, שכן קדם לביצוע העבירות מחשבה ותכנון".

כן נפנה אל דברי בית המשפט העליון שהינם מתאימים מאוד לענייננו.

נפסק בע"פ 3223/21 מדינת ישראל נ' שפק (2.3.22):

"החומרה במקרה מתבטאת ברקע היחסים בין בני הזוג, וההתנהלות הבעייתית והמתמשכת של המערער כלפי המנוחה. המערער ניסה לכפות את רצונו להמשיך בחיי הנישואין עימה תוך התנהגות אובססיבית, אלימה ואכזרית, ואי-הכרה בזכות הבחירה של המנוחה לחיות את המשך חייה בלעדיו. אף מעשה הרצח כשלעצמו מבעית, אלים וקשה. הוא בוצע כאשר היה תלוי נגד המערער עונש מאסר מותנה בגין עבירת אלימות קודמת כלפי המנוחה. החומרה ברורה וקשה; כך בשל טיב הקשר בין המערער והמנוחה, הרקע לביצוע העבירה - רצונה של המנוחה להתגרש מהמערער; עיתויו - שבועיים לפני המועד שנקבע למתן הגט; ומעשה הרצח האכזרי עצמו - דקירת המנוחה בפלג גופה העליון חמש-עשרה פעמים באמצעות סכין בשר חדה בכוונה לגרום למותה".

וכן:

"בהינתן החומרה במעשה עצמו ובנסיבותיו נכון לזכור ולציין גם כי המקרה הקשה והאיום שלפנינו הוא מקרה פרטי של תופעה נפסדת ורחבה הפושה בקרבנו - רצח נשים בידי בני זוגן. התייחסתי לתופעה זו לאחרונה, במסגרת עניין אחר אשר העלה גם הוא שאלה פרשנית הנוגעת לרפורמה בעבירות ההמתה: "תופעה נפסדת זו, החוצה מגזרים וקבוצות חברתיות, גבתה את חייהן של 48 קורבנות בתקופה שבין שנת 2016 לשנת 2020, מתוכן 13 נשים בשנת 2020 (ראו: ג'רי אלמו קפיטל ריכוז נתונים על אלימות במשפחה בדגש על אלימות כלפי נשים 7-8 (הכנסת, מרכז המחקר והמידע, 2021)). מקרים אלו של רצח נשים בידי בני זוגן הם מקרי הקצה של תופעה רחבה יותר של אלימות נגד נשים, שהחמירה עוד מאז פרוץ מגפת הקורונה - החמרה שבאה לידי ביטוי בעלייה של מאות אחוזים במספר הפניות למוקד המידע והסיוע של משרד הרווחה, ושל עשרות אחוזים במספר הפניות למרכזי טיפול

ולמשטרה (שם, בעמ' 16-19). כפי שכתב לא מכבר חברי השופט ע' גרוסקופף: 'השנים חולפות, נדמה לנו שאנו צועדים קדימה לעבר עולם מתקדם ושוויוני יותר, ואולם, לדאבון הלב, בתחום האלימות נגד נשים מצד בני זוגן וקרוביהן עולם כעוולתו נוהג' (ע"פ 3011/17 פרץ נ' מדינת ישראל, פס' 14 (31.1.2019)). הנה לנו אירוניה אכזרית. לצד התקדמות מסוימת בתחומים שונים לקראת שוויון מגדרי, יש כישלון מהדהד ומטריד בתחומים אחרים. המסקנה היא כי אין להניח הנחות נוחות ויש להיאבק נגד תופעות קשות בהקשר המגדרי בכל תחומי החיים גם, ובעיקר, אם הן מפתיעות בעוצמתן ובהיקפן. המציאות היומיומית של אלימות נגד נשים ורצח נשים אינה גזירת גורל; ואין להשלים עימה. במקרים המתאימים יש לתת ביטוי לחומרתה במסגרת ההכרעה השיפוטית." (עניין פלוני, פס' 13 לפסק דינו).

אין צורך לומר דבר מעבר לכך. העונש הקבוע בחוק לצד מעשה רציחת המנוחה הוא עונש חובה; אין ספק, זהו העונש ההולם והראוי.

מכאן, נפנה לדון בעונש הראוי להיות מוטל בגין המעשים הכלולים באישום הראשון. במסגרתו, הורשע הנאשם בביצוע עבירה של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק, שבצידה נקבע עונש מרבי של שנתיים מאסר ותקיפת קטין על ידי אחראי וגרימת חבלה של ממש לפי סעיף 368(א) לחוק, שבצידה נקבע עונש מרבי בן 7 שנות מאסר.

על פי העובדות שבהן הודה, הנאשם לא השיב את שלוש הבנות למשמורת המנוחה, בהתאם לצו משמורת זמני שניתן בידי בית הדין השרעי בסכנין. על רקע סירובו של הנאשם להשיב את הבנות למשמורת המנוחה, התפתח ויכוח בינו לבין אחת הבנות (שהייתה אז קטינה), במהלכו סטר הנאשם בפניה ופגע בעינה.

תכליתה של עבירת תקיפת הקטין שבה הורשע הנאשם היא להגן על ביטחונם האישי של קטינים, על זכותם לבריאות ולשלווה נפש, וזכותם לאוטונומיה על עצמם ועל גופם. פסיקה ענפה דנה בחומרה היתרה שיש לראות באלימות הננקטת בתוך המשפחה. נפסק לאחרונה בע"פ 42884-05-25 מדינת ישראל נ' פלוני (28.7.25):

"הפסיקה עמדה על כך שיש "לשרש ולהוקיע התנהגויות מסוג זה" [...] ועל כך ש"חומרת הענישה היא ביטוי להוקעת המעשה ולסלידה הימנו[...]. עוד נפסק כי "המסר העונשי, בגין ביצוע עבירות אלימות קשות על ידי הורה, אב או אם, כלפי ילדו, חייב להיות חד ונוקב. על מסר זה לבטא את סלידתה של החברה ממעשים כגון אלה, הנעשים על ידי מי שאמור לדאוג לשלומם, לרווחתם ולשלמות גופו של הילד".

תכליתה של עבירת הפרת הוראה חוקית, היא שמירה על שלטון החוק וכיבוד הוראות בתי המשפט.
עמוד 11

לעבירה זו נופך נוסף של חומרה שכן ההוראה החוקית שאותה הפר הנאשם היא כאמור צו המשמורת הזמני. הסדרי משמורת משפטיים נועדו, בין היתר, להגן על הקשר בין הורים לילדיהם והם מהווים מסגרת משפטית האמורה להבטיח יציבות בחייהם של הילדים הקטינים. הסדרי משמורת נועדו, בין היתר, לתת ביטוי ולהגן על חירותם וחופש תנועתם של ילדים קטינים (ע"פ 5463/11 פלונית נ' מדינת ישראל (26.213)).

אל מול חומרתן הכללית של העבירות שבהן עסקין, בבחינת חומרת נסיבות ביצוע העבירות, יש לזכור שבענייננו מדובר באירוע אחד של הפרת צו המשמורת, שהסתיים לאחר מספר שעות (גם אם לאחר התערבות מספר גורמים). מבלי להפחית מחומרת המעשים, יצוין שרמת האלימות שהפעיל הנאשם לא הייתה ברף גבוה ולא נגרם לבת נזק גופני קיצוני כתוצאה ממנה.

המאשימה טענה למתחם ענישה שנע בין 9 ל- 15 חודשי מאסר בפועל, אך הפנתה לפסיקה שקבעה מתחמי ענישה שנעים בין מספר חודשי מאסר (שניתן לבצע בעבודת שירות) לבין 12 חודשי מאסר בפועל, במקרים שבהם נסיבות ביצוע העבירות היו חמורות מאלו שלפנינו.

בבואנו לקבוע את מתחם העונש ההולם לאישום הראשון, יש לזכור שעלינו להיצמד לעובדות כתב האישום ולהתחשב אך ורק בנסיבות שפורטו במסגרת אישום זה. אנו מודעים היטב למכלול, כפי שנכתב ארוכות בהכרעת הדין, ונחשפנו למצב המשפחתי המורכב, אך עניינים אלו אמורים להיות מנותקים ממתחם העונש ההולם שיש לקבוע לאירוע המתואר באישום הראשון.

לסיכום עניין זה, לאחר ששקלנו את העבירות וחומרת נסיבותיהן, את הערכים המוגנים שנפגעו ואת עוצמת הפגיעה בהם, כמו גם את מדיניות הענישה הנהוגה, אנו סבורים שמתחם העונש ההולם את האירוע מושא האישום הראשון נמצא בתווך שבין 6 חודשי מאסר לבין 12 חודשי מאסר בפועל.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ומיקום עונשו של הנאשם, יש לשקול לזכותו את הודאתו במעשים ויש לראות בהודאתו משום לקיחת אחריות על מעשיו. הנאשם חסך בהודאתו זמן שיפוטי יקר, אך בעיקר חסך את עדות בתו שלבטח היתה מעמיסה עליה קושי לא מבוטל.

אל מול שיקולים אלו, לחובת הנאשם יש לציין את עברו הפלילי המכביד בעבירות של אלימות במשפחה והפרת הוראה חוקית שנוגעת לאותן עבירות, ולכך שבעת ביצוע העבירות היה תלוי ועומד כנגדו מאסר מותנה בר הפעלה.

במסגרת האישום השלישי, הורשע הנאשם בביצוע עבירה של שימוש ברכב ללא רשות לפי סעיף 413ג סיפא לחוק, הקובע עונש מרבי של 5 שנות מאסר בפועל. בבחינת נסיבות ביצוע העבירה, יש לייחס חומרה מיוחדת לכך שהשימוש ברכב נועד לסייע לנאשם להמשיך ולהתחמק מרשויות החוק. נזכיר שהנאשם ביצע את העבירה כשלושה שבועות לאחר הרצח, לאחר שברח מזירת הרצח שביצע וטשטש

את עקבותיו. במועד ביצוע העבירה מיקומו של הנאשם לא היה ידוע ורשויות החוק ניסו לאתר. באותו ערב, הבחין הנאשם ברכב משלוחים בכפר כאוכב, לאחר שהשליח יצא מהרכב, נכנס אליו הנאשם ונסע באמצעותו לעראבה, עד שהגיע לאזור מיוער שבו נטש את הרכב. בהמשך הרכב אותר (והוחזר לבעליו), לאחר שהנאשם נעצר.

עבירת שימוש ברכב ללא רשות נועדה להגן על זכותו של הפרט לשמירה על רכושו וקניינו. כן נועדה להגן על שלומו ובטחונו של הציבור. בענייננו, אנו סבורים כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר ל-12 חודשי מאסר בפועל.

בבחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נציין כי הנאשם הודה בביצוע העבירה כבר בתחילת ההליך, מדובר באירוע יחיד, ועל אף עברו הפלילי המכביד, זוהי הרשעתו הראשונה בעבירה זו.

בשקלול הדברים, ובשים לב להודאה המידית בעבירה מושא האישום השלישי, אנו סבורים כי בגין העבירות שבהן הורשע במסגרת האישומים הראשון והשלישי, יש להטיל על הנאשם **עונש כולל של 16 חודשי מאסר בפועל.**

מאסר מצטבר לעונשים קודמים והפעלת מאסר על תנאי

ההגנה טענה שאין להטיל על נאשם שהורשע במספר עבירות, אשר אחת מהן היא עבירת הרצח בנסיבות מחמירות, עונש מאסר נוסף מעבר למאסר עולם. איננו סבורים כך. לדעתנו, את התיבה "עונש זה בלבד" אין לפרש באופן השולל את סמכותו של בית המשפט להטיל עונשי מאסר נוספים לעונש מאסר העולם.

המדובר בטענה שנטענה ללא ביסוס נורמטיבי, וללא התייחסות לסמכות הקיימת בדיון. לא בכדי פירטנו לעיל את סעיף 40 המבסס מפורשות את סמכותו של בית המשפט להטיל עונש מאסר נפרד לכל אירוע. סמכות זו לא סויגה בחוק, לא בפרק שדן בהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, לא בפרק שדן בעבירות המתה, ולא בכלל. בהתאם לקביעתנו קיימים שלושה אירועים שבגינם נותן הנאשם את הדיון, ומכאן סמכותו של בית המשפט להטיל על הנאשם עונש נפרד (בין אם מאסר ובין אם אחר) בגין כל אירוע, גם אם אחד האירועים מחייב הטלת עונש מאסר עולם. פרשנות אחרת תאפשר למי שרצח להוסיף ולבצע עבירות נוספות, אחרות וחמורות, מבלי שניתן יהיה להורות על ענישתו בגין. פרשנות זו אינה סבירה לדידנו.

ב"כ הנאשם טען כי סמכות זו של בית המשפט נסוגה בעקבות הרפורמה בדיני ההמתה (תיקון 137 לחוק העונשין), שבמסגרתה חוקק הסעיף שבו עסקינו, שכן התיבה "עונש זה בלבד" מהווה אמירה "ברורה וחד משמעית של המחוקק בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות כי לא יוטל על המורשע כל עונש נוסף", כטענתו. לא מצאנו תמיכה לטענה זו.

בדברי ההסבר להצעת החוק נאמר בהקשר זה שקביעת עבירה של רצח בנסיבות מחמירות "מבטאת את משקלם המיוחד של שיקולי האשם וההוקעה בגינו במקרים אלה, הבאים לידי ביטוי הן בדרך של תיוג מיוחד של מעשה הרצח כרצח בנסיבות מחמירות והן בדרך של ענישה חובה" (הצעת חוק הממשלה- 972, ד' בחשוון התשע"ו, 16.11.2015, 170). הא ותו לא.

פסיקה לא מבוטלת אף אישרה עונשי מאסר שהוטלו בנוסף ובמצטבר לעונש מאסר עולם.

נפנה, בין היתר, לעניין נחמני, שבמסגרתו הוטל על המערער (בבית המשפט המחוזי) עונש מאסר עולם בגין עבירת רצח בכוונה תחילה, וכן 16 שנות מאסר במצטבר בגין עבירת מעשה סדום. העבירות בוצעו בטרם הרפורמה בעבירות ההמתה, אולם פסק דינו של בית המשפט העליון ניתן לאחר כניסתה לתוקף ביום 17.3.21.

בע"פ 1900/18 ילמה נ' מדינת ישראל (6.10.19) המערער הורשע בעבירות אינוס ורצח בכוונה תחילה, והוטל עליו עונש שכלל מאסר עולם וכן 16 שנות מאסר בפועל. בפסק הדין בערעור, שניתן לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, הורה בית המשפט העליון כי 3 שנים מתוך ה-16 שהושתו על המערער ירוצו בחופף למאסר העולם. קביעה זו נומקה בכך שאותם מעשי אלימות אשר גרמו למותה של המנוחה, יוחסו למערער גם בעבירת הרצח וגם במסגרת הנסיבות המחמירות שנלוו לעבירת האינוס.

בע"פ 10033/17 שאכר נ' מדינת ישראל (11.12.19) המערער הורשע בעבירת רצח בכוונה תחילה ועבירות אינוס ומעשה סדום תוך גרימת חבלה והתעללות. הוטל על המערער עונש שכלל מאסר עולם ועוד 20 שנות מאסר, מתוכן 15 במצטבר. בית המשפט העליון דחה את הערעור, ופסק דינו ניתן גם הוא לאחר כניסתה לתוקף של הרפורמה בדיני ההמתה.

אכן, כפי שצוין לעיל, הפסיקה שהוזכרה עסקה בעבירות שבוצעו לפני תיקון 137, אך נוסחו של החוק בעניין זה נותר זהה - כפי שהסעיף שבו עסקין קובע "מאסר עולם ועונש זה בלבד", גם סעיף 300(א) לחוק, שהיה טרם תיקון 137, קבע "מאסר עולם ועונש זה בלבד". ככל שסויגה סמכותו של בית המשפט במסגרת הרפורמה, הרי היה הדבר נטען, ונשקל, בגדרי הערעורים שפורטו מעלה.

זאת ועוד, בע"פ 5995/21 אבו אלחסנה נ' מדינת ישראל (16.6.22), שעסק בעבירות שבוצעו ביום 4.12.19, נדחה ערעורו של המערער הן על הכרעת הדין, הן על גזר הדין שבמסגרתו הוטל עונש שכלל מאסר עולם ו- 5 שנות מאסר לריצוי במצטבר. זאת בגין הרשעתו בביצוע עבירות רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301(א)(1), חטיפה לשם רצח או סחיטה, וכניסה או ישיבה בישראל שלא כחוק. בדחותו את הערעור על גזר הדין, ציין בית המשפט העליון:

"תחילה, מקובלת עליי קביעת בית המשפט המחוזי כי לפנינו אירוע אחד, המורכב משני מעשים נפרדים המגלמים שתי עבירות נפרדות ומובחנות [...] נוכח זאת, קביעת בית המשפט המחוזי כי המערער יישא עונשים אלו במצטבר, תואמת לפסיקת בית משפט זה ביחס לחפיפת עונשים, בפרט כאשר מדובר בעבירה הנוספת לעבירת הרצח [...] קביעה לפיה עונשי המאסר אשר נגזרו על המערער ירוצו במצטבר, אף עולה

בענייננו בקנה אחד עם עקרון ההלימה, חומרתן הרבה של העבירות בהן הורשע ונסיבות המקרה".

לסיכום סוגיה זו, נעיר כי סמכותו של בית המשפט להטיל עונשי מאסר נוספים ולקבוע אם ירוצו במצטבר או בחופף למאסר עולם מתיישבת עם הוראות הדין, והבחינה הרלוונטית לעניין הטלת העונשים אינה נעוצה בטיב העונש עצמו ובאורך תקופת המאסר, אלא ב"מעשה" העבירה (ולא במספר העבירות). תיקון 137 לחוק העונשין לא שינה את המצב הקיים בקשר לאמור לעיל.

משנאמרו דברים אלו נפנה לבחון את הסוגיה הנוספת שהתעוררה בקשר לצבירת עונש מאסר העולם לעונש המאסר שהוטל על הנאשם בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד וניכוי ימי מעצרו.

נזכיר כי על הנאשם הוטלו שני עונשי מאסר בפועל עובר למתן גזר דין זה -

ביום 8.7.25 הוטל על הנאשם עונש שכלל **7 שנות מאסר בפועל** (ת"פ (מחוזי מרכז- לוד) 38779-08-23). בגזר הדין נקבע כך: "היה והנאשם מרצה כיום מאסר בגין תיק אחר, ירוצה עונש המאסר שנגזר בתיק זה במצטבר אליו. מתקופת המאסר ינוכו ימי מעצרו של הנאשם, החל מיום 9.8.23 וכל אימת שלא היה בסטטוס של 'אסיר'".

ביום 14.7.25 הוטל על הנאשם עונש שכלל **חודש מאסר בפועל** (ת"פ (שלום טבריה) 34669-02-25). בגזר הדין נקבע כי עונש המאסר ירוצה במצטבר "לכל מאסר אחר ככל שהוטל על הנאשם".

גזרי הדין הוגשו בדיון שבו טענה המאשימה לעונש, ולאור האמור בהם כפי שצוטט לעיל ניעורה שאלה הכיצד יש לפרש את הדברים, בשים לב לכך שבמועד שבו ניתן גזר הדין בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, הנאשם היה בסטטוס של עציר ולא בסטטוס של אסיר.

לטענת המאשימה, במסגרת הטענות לעונש באותו הליך, נטען כי הנאשם הורשע בעבירת רצח בנסיבות מחמירות, משכך יוטל עליו עונש מאסר עולם. היות ובהליך דכאן נתבקשו דחיות של מועד הדיון שנקבע לטיעונים לעונש "יכול להיות שנפלה איזושהי טעות בניסוח של הדברים".

המאשימה טענה שאת אי הבהירות האמורה יש לפרש בהתאם לדין, ובהיות המותב הנוכחי, "המותב האחרון", הרי הוא שמוסמך לקבוע אם העונש שיוטל במסגרת ההליך דנן ירוצה במצטבר לעונש של 7 שנות מאסר בפועל, ואימתי תחל תקופת המאסר. מכל מקום, לטענת המאשימה, הנאשם היה עציר במועד מתן גזר הדין הנ"ל ולא יכול להיות אסיר בדיעבד, גם אם בית משפט זה יקבע שתקופת המאסר תחל להימנות מיום מעצרו בתיק זה. דברים אלו רלוונטיים לקביעת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, שלפיה מעונש המאסר תנוכה תקופת מעצר "כל אימת שלא היה בסטטוס של 'אסיר'".

אין מחלוקת בין הצדדים באשר לסמכותו של בית המשפט בהרכבו הנוכחי לקבוע כי עונש המאסר שיטיל ירוצה במצטבר לעונש שאותו החל כבר לרצות, אלא שההגנה טענה, כאמור, שבהתאם לנוסח סעיף 301א(א) אין מקום להטיל על הנאשם עונש נוסף למאסר עולם. משטענה זו נדחתה, הרי שבנסיבות העניין אין מניעה לקבוע שהנאשם יישא במאסר עולם במצטבר לעונש שאותו הוא מרצה כעת.

בכל הקשור למאסרים המותנים שאותם יש להפעיל, אלו הם:

במסגרת ת"פ (שלום- עכו) 2271-08-19, הוטלו על הנאשם 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירת איומים; 3 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירה של הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם, הפרת הוראה חוקית, הטרדה. ככלל יש להפעיל מאסר על תנאי במצטבר לעונש המאסר המוטל בגין עבירה חדשה, אלא אם קיימים טעמים טובים להימנע מכך. העבירות שבביצוען הורשע הנאשם במסגרת הליך זה נעברו בהיותו נתון תחת מאסרים על תנאי שאמורים היו להרתיעו. לדאבון הלב, אלה לא פעלו את פעולתם האפקטיבית. משכך, יש להפעיל את עונשי המאסר המותנה שלעיל. נוכח מהות העבירות, סמיכות הזמנים בין ביצוע העבירות, והעובדה שמעשיו של הנאשם הלכו והחריפו, יופעלו שני המאסרים המותנים בחופף זה לזה, ועונש המאסר המותנה הכולל ירוצה במצטבר לכל עונש אחר שייקבע בגזר דינו, בהיעדר נימוקים מיוחדים להפעלתו בחופף.

סוף דבר

לאחר ששקלנו את כלל נסיבות ביצוע העבירות, ולאחר שאיזנו בין כלל השיקולים הצריכים לעניין, החלטנו להטיל על הנאשם את רכיבי הענישה שלהלן:

בגין העבירות מושא האישום השני שלפנינו, מאסר עולם.

בגין העבירות מושא האישומים הראשון והשלישי שלפנינו, ששה-עשר (16) חודשי מאסר בפועל שירוצו בחופף למאסר העולם.

אנו מפעילים בחופף זה לזה מאסרים על תנאי (בני 8 ו-3 חודשים) שהוטלו על הנאשם במסגרת ת"פ (שלום עכו) 2271-08-19.

המאסר המותנה הכולל בן שמונה (8) החודשים ירוצה במצטבר לעונש מאסר העולם.

על הנאשם לרצות אפוא מאסר עולם ושמונה חודשים, עונש זה ירוצה במצטבר לכל עונש אחר שבו נושא הנאשם כעת.

מתקופת המאסר שהטלנו תנוכה תקופת המעצר מיום 7.12.20 ועד ליום 9.8.23, מועד בו החל הנאשם לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו בת"פ 38779-08-23 בבית המשפט המחוזי מרכז-

לוד. בגדרי אותו הליך הוטלו רכיבי מאסר מותנה (בגין עבירות אלימות) ולפיכך נמנענו מלכלול רכיבים אלו בגזר דיננו.

הנאשם יפצה את חמשת ילדי המנוחה, ילדיו, בסכום כולל של 258,000 ₪ אשר יחולק שווה בשווה בין הילדים.

הסכום ישולם עד ליום 10.3.26 ויועבר לילדים בחלקים שווים על פי פרטים עדכניים שיימסרו בידי המאשימה עד ליום 1.3.26.

אשר לשתי הקטינות, סכומי הפיצויים יופקדו בחשבונות ייעודיים על שם כל אחת מהן, והן תוכלנה לעשות שימוש בכספים בהגיען לבגירות. החשבונות יפתחו על ידי האפוטרופוסים של הקטינות. ניתן יהיה לעשות שימוש בכספי הפיצוי לצורך מימון טיפול נפשי ורפואי לקטינות, אף בטרם יגיעו לגיל בגרות, לאחר שיינתן אישורו של בית המשפט המוסמך.

לא נוכל לחתום גזר דין זה, המהווה סיום למסכת משפטית ארוכת שנים ללא שנביע את השתתפותנו בצער הכבד המלווה את ילדי המנוחה, את הוריה, אחאיה בגין אובדנם הנורא. כל אלו ליוו את ההליך מתחילתו והביעו בכך את רגשותיהם העזים כלפי המנוחה, שאיננה עוד עימנו. אכן, מעשה נפשע וחסר חמלה גרר אובדן חיים מיותר והותיר את בני המשפחה, החברים והידידים המומים ואחוזי אבל וצער כבד.

נקווה שהידיעה, שלפיה הנאשם יישא בעונש הולם וראוי יהווה נחמה פורתא לבני המשפחה ובגדר אות לסגירת פרשה נוראה זו.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון

ניתן היום, כ"ג טבת תשפ"ו, 12 ינואר 2026, בנוכחות הצדדים.